

Orvosi pszichológia

Pszichológiai vizsgálati módszerek

Pszichológiai jellegű vizsgálati módszerek fajtái az orvosi gyakorlatban

- A beteg megfigyelése az orvosi interjú alatt
- A beteg megfigyelése természetes helyzetben
- A beteg önmegfigyeléséből származó adatok felhasználása
- A beteg környezetéhez tartozó személyek betegre vonatkozó megfigyeléseiből származó adatok felhasználása

A szűkebb értelemben vett pszichológiai mérés

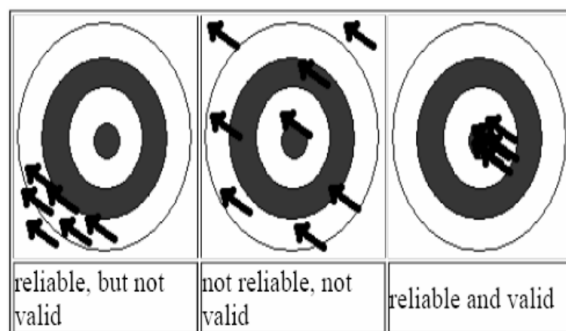
A tesztekről általánosságban

- Segítséget adnak a személyiség vagy az egyes pszichopatológiai kórképek, tünetek meglétére vonatkozóan
- Segítenek gyorsabban, teljes körűbb információhoz jutni
- De! nem helyettesítik a szakember szemtől szemben való munkáját, diagnosztikus véleményét
- Fajtái:
  - személyiségtesztek (önbeszámolás / projektív)
  - teljesítménytesztek
  - tünetbecslő skálák

A tesztek által nyújtott információ minősége

- **Megbízhatóság** (reliabilitás)
  - hasonló körülmények közt ugyanazon személyel ismételten felvéve az eredmények magas együttjárást mutatnak (időbeli stabilitás)
  - több, független megfigyelő közti egyezés (interrater reliability)
- **Érvényesség** (validitás)
  - az eszköz valóban azt méri-e, amit szeretnénk
  - típusai: látszatérvényesség (face v.), prediktív v., konstruktum v., stb.
- A megbízhatóság felülről korlátozza az érvényesítést!

Reliabilitás és validitás képekben

Önbeszámoló / kérdőíves személyiségtesztek

- **MMPI** (Minnesota Multiphasic Personality Inventory)
  - 566 tétel, 14 skála (4 megbízhatósági, 10 pszichiátriai/klinikai pszichológiai)
  - súlyosabb pszichológiai állapotokban érzékenyebb
- **CPI** (California Personality Inventory)
  - 187 tétel, 16 skála
  - elsősorban az egészséges populáción érzékeny

Projektív személyiségtesztek 1

- Többértelmű vagy meghatározatlan ingerekből áll, melyek értelmezését saját vágyaink, indulataink, érzéseink stb. befolyásolják
- **Rorschach-próba**
  - 10 képből áll (fekete-fehér és színes), melyeket értelmeznie kell a v.sz.-nek
  - számos mutató mentén értékeli (pl. folt melyik része határozza meg az értelmezést, mi az értelmezés tartalma, hogyan viselkedik a v.sz. a válaszadás során stb.)
  - támpontot ad a tünetek jellegéről, mélységéről, a terápiában várható együttműködésről

Projektív személyiségtesztek 2

- **Tematikus Appercepció Teszt (TAT)**: a látott képhez egy történetet kell kialakítani
- **Rosenzweig-féle Képes Frustrációs Teszt (PFT)**
  - 24 rajzolt kép hétköznapi frusztrációs helyzetekről
  - mit mondana a vsz. a rajzolt helyzetben
- **Szondi-teszt**
  - pszichiátriai betegek párpai közül kell a szimpatikusabbat / antipatikusabbat kiválasztani
  - a kiélt és a lappangó ösztönökre lehet belőle következtetni; Szondi szerint az utóbbiak az élet fő energetizálói

TAT-kép

CAT-kép (Children Apperception Test)

Teljesítménytesztek

- Nem a személyiségre vagy kóros tüneteire vagyunk kíváncsiak, hanem egy (több) részképességre (pl. intelligencia, figyelem, monotonitász, memória, észlelés, stb.)
- Főleg munka-, iskola- és neuropszichológiai területeken alkalmazzák
- De az intelligencia-tesztek a klinikai pszichológiában is elterjedtek

Tünetbecslő skálák

- Egy-egy konkrét betegség tüneteire vagy kisebb betegségcsoportra fókuszálnak
- Általában gyorsak, egyszerűen értékelhetőek
- Epidemiológiában, alapellátásban hasznosak és gyakoriak
- Példák:
  - Beck Depresszió Kérdőív (BDI)
  - Spielberger-féle Szorongás-skála (STAI)
  - Symptom Checklist (SCL-90R)

Példák

- A BDI egy tétele
  - 0 Nem vagyok szomorú.
  - 1 Szomorú vagy nyomott vagyok.
  - 2 Mindig szomorú vagyok, és nem tudok kikeveredni belőle.
  - 3 Annyira szomorú és boldogtalan vagyok, hogy nem bírom tovább.
- A STAI néhány tétele
  - Nyugodtnak érzem magam
  - Biztonságban érzem magam
  - Feszültnek érzem magam